

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 103/2023-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátom JUDr. Tomášom Tauberom, Stará cesta 3139/6, Spišská Nová Ves, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 93/2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 93/2014 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **3 000 eur**, ktoré **j e** mu Okresný súd Trnava **j e p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Trnava **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **442,38 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu bola 9. februára 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 93/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namieta neprimeranú celkovú dĺžku trestného konania vedeného proti svojej osobe okresným súdom pod sp. zn. 4 T 93/2014, ktorého predmetom sú skutky právne kvalifikované ako prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“) a prečin výtržníctva spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20, § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Okresný súd uznal aj sťažovateľa vinným zo stíhanej trestnej činnosti rozsudkom č. k. 4 T 93/2014 z 11. decembra 2018, ktorý však bol uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 To 22/2020-1179 zo 6. októbra 2020 zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia rozsudku okresného súdu č. k. 4 T 93/2014 z 11. decembra 2018 vo vzťahu k sťažovateľovi boli pochybnosti o správnosti skutkových zistení vo vzťahu k výrokom o treste, na ktorých objasnenie treba vykonať ďalšie dôkazy.

3. Z argumentácie sťažovateľa vyplýva, že sa okresný súd v napadnutom konaní po vrátení veci „dopustil 23 mesiacov nečinnosti“, a to aj napriek tomu, že sťažovateľ je trestne stíhaný už po dobu 8 rokov. Podľa sťažovateľa vec nie je právne a ani skutkovo náročná a on sám svojím správaním nijakým spôsobom nezavinil namietanú dĺžku konania, za ktorú podľa jeho názoru v plnej miere zodpovedá okresný súd.

4. Na podklade uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nasledujúci nález:

„1. Právo [REDAKOVANÉ]... na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy... a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... Okresným súdom Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 93/2014 porušené bolo.

2. [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 10.000,- eur...

4. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátov... vo výške 426,32 €...“

5. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 103/2023-10 z 21. februára 2023 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd k prijatej ústavnej sťažnosti sťažovateľa po precíznom rozbere pridelovania veci rôznym sudcom okresného súdu a dôvodov tohto postupu zvýraznil, že trestná vec sťažovateľa „bola rozhodnutá na v poradí 4. hlavnom pojednávaní po jej prerozdelení... Počas priebehu hlavného pojednávania od 6.9.2022 do 14.2.2023 posledný spoluobžalovaný urobil vyhlásenie o vine, bol ustanovený obhajca ďalšiemu obžalovanému po jeho nástupe do výkonu trestu odňatia slobody v inej trestnej veci, zmenený obhajca inému obžalovanému po vyjadrení nedôvery dovtedajšiemu ustanovenému obhajcovi, a prečítaná podstatná časť viac ako 20 rozhodnutí, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie o treste obžalovaných.“. Podotkol, že „Z objektívneho hľadiska sa doba takmer deviatich rokov od doručenia obžaloby na súd do právoplatného meritórneho rozhodnutia môže zdať dlhá, avšak... za daného skutkového stavu v kratšej dobe skončiť nedala. Je potrebné doplniť, že konanie by trvalo ešte dlhšie, keby posledný z obžalovaných,

o ktorého vine nebolo predtým právoplatne rozhodnuté, neurobil vyhlásenie o vine a sťažovateľ sa nevzdal zásady špeciality čestným vyhlásením predloženým na hlavnom pojednávaní po poučení podľa § 31, ods. 1, ods. 2, a ods. 3 zák. č. 154/2010 Z. z. o európskom zatykácom rozkaze.“. Okresný súd vo svojom vyjadrení aj porovnával, keď konštatoval, že „Na jednej strane nemôže byť na ťarchu sťažovateľa, že súd nedokáže 9 rokov jeho trestnú vec rozhodnúť, na druhej strane má nepripojenie spisov potrebných pre uloženie súhrnného, prípadne spoločného trestu, za následok zrušenie rozsudku prvostupňového súdu v odvolacom konaní so záväzným pokynom pripojiť predmetné spisy, ktoré nie je možné koncentrovať v jednom okamihu na jedinom súde.“.

7. V závere okresný súd zhrnul, že je toho názoru, že doba napadnutého konania nie je neprimeraná, nebolo zistené subjektívne pochybenie žiadneho zo sudcov, ktorí boli vo veci činní, vrátane pochybenia z objektívnych dôvodov, práve naopak, „súd vo veci konal a koná v rámci svojich možností, vykonával a vykonáva úkony s vynaložením úsilia vec rozhodnúť“ a sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť ústavnému súdu len v snahe získať primerané finančné zadosťučinenie, v dôsledku čoho navrhol ju zamietnuť alebo nevydať požadovaný nález.

II.2. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ vo svojej replike konštatoval, že „ Okresný súd Trnava nepreukázal, že by v rámci predmetného trestného konania postupoval bez zbytočných prietáhov. Už len ten fakt, že niekoľko rokov sa menil zákonný sudca je dôkazom nečinnosti.“. Sťažovateľ si je vedomý toho, že „spis taktiež putoval na iné súdy, avšak vždy keď sa vrátil späť na Okresný súd Trnava, tak súd nekonal bez prietáhov. V podstate nekonal ako súd ,ale ako doručovateľ.“. K zásade špeciality namietol to, že jej využitie neoprávňuje súd k tomu, aby nekonal a jej uplatnenia v konaní sa vzdal, „nakoľko už nemal možnosť ako docieliť ukončenie konania.“.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.1. Všeobecné judikatúrne východiská:

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú

odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 251/2021). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

14. V trestných veciach je cieľom čl. 6 ods. 1 dohovoru zabezpečiť to, aby obvinená osoba nebola príliš dlho obvinená a aby sa o tomto obvinení rozhodlo (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 2122/64, bod 18). Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabráňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968). Posudzované obdobie začína v zásade vtedy, keď je osoba obvinená (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 1936/63, bod 18), ale, zohľadňujúc okolnosti prípadu, môže začať aj skôr, napr. zadržaním (už citovaný Wemhoff, bod 19), a končí oslobodením alebo odsúdením (už citovaný Wemhoff, bod 18). Osobitne z dôvodu predmetu trestného konania, ktorým je rozhodovanie o trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa, sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (Bagetta proti Taliansku z 25. 6. 1987). Na druhej strane čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby sa v konaní nielen postupovalo rýchlo, ale zároveň ustanovuje aj všeobecnejšiu zásadu riadneho výkonu spravodlivosti. Medzi týmito požiadavkami je potrebné nájsť spravodlivú rovnováhu (Boddaert proti Belgicku z 22. 9. 1992, sťažnosť č. 12919/87, bod 39).

15. Taktiež ústavný súd už vyslovil, že základné právo na konanie bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva účastníkom tohto konania buď ako obvinený, alebo poškodený. Účel základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým je predovšetkým odstránenie stavu právnej neistoty nielen obvineného, ale aj poškodeného ako strán v trestnom konaní, sa sleduje konaním a rozhodovaním príslušných orgánov v primeranej lehote. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným

rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcimi ďalšími výrokmí nastoľujúcimi práva a povinnosti (IV. ÚS 536/2021, IV. ÚS 358/2022).

16. Prieťahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplývať, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

17. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, IV. ÚS 64/2020).

18. Pri posudzovaní dĺžky trestného konania zohľadňuje Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) taktiež viaceré okolnosti, medzi nimi zložitnosť prípadu, správanie sťažovateľa a postup zodpovedných orgánov (Chiarello proti Nemecku z 20. 6. 2019, sťažnosť č. 497/17, bod 45).

III.2. Právna a faktická zložitnosť veci:

19. Pokiaľ ide o zložitnosť prípadu, tá môže vyplývať z rozsahu obvinení, množstva osôb zapojených do konania (napr. počet obvinených, svedkov) alebo tiež z medzinárodného aspektu prípadu (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, bod 20). Zložitnosť prípadu môže taktiež vyplývať z trestnej činnosti tzv. „bielych golierov“, teda podvodov zahŕňajúcich viacero spoločností a komplexné transakcie, ktorých cieľom je vyhnúť sa kontrole vyšetrovacích orgánov a ktoré si vyžadujú značné účtovné a finančné odborné znalosti (C. P. a ďalší proti Francúzsku z 1. 8. 2000, sťažnosť č. 36009/97, bod 30).

20. Predmetom napadnutého konania je vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa pre stíhanú trestnú činnosť, ktorá je právne kvalifikovaná ako prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona a prečin výtržníctva spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, čo predstavuje štandardný predmet trestnoprávnej agendy súdov. Trestnej činnosti sa mal sťažovateľ dopustiť spoločne s ďalšími dvoma spolupáchateľmi. Z hľadiska právneho posúdenia stíhanej trestnej činnosti vrátane zistenia skutkového stavu veci konanie nie je nijakým spôsobom náročné.

III.3. Správanie účastníka konania:

21. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa, čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyžaduje, aby tento aktívne spolupracoval so súdnymi orgánmi. Taktiež sťažovateľovi nemožno vyčítať skutočnosť, že využíva jemu dostupné opravné prostriedky podľa vnútroštátneho práva (Erkner a Hofauer proti Rakúsku

z 23. 4. 1987). Od sťažovateľa sa vyžaduje iba to, aby preukázal riadnu starostlivosť pri vykonávaní procesných krokov, ktoré sa ho týkajú a aby nepristupoval k využívaniu zdržovacej procesnej taktiky a využil možnosti priznané vnútroštátnym právnym poriadkom na skrátenie konania (Unión Alimentaria Sanders S.A. proti Španielsku zo 7. 7. 1989). Taktiež ESLP zohľadňuje úmysel sťažovateľa predlžovať konanie, keď táto skutočnosť jasne vyplýva zo súdneho spisu (I. A. proti Francúzsku z 23. 9. 1998, sťažnosť č. 28213/95, bod 121).

22. Správanie účastníka konania je teda druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného na hodnotenie prípadných zbytočných priet'ahov v súdnom konaní ústavný súd konštatuje, že na strane sťažovateľa bolo zistiteľné obdobie, keď sa vyhýbal trestnému konaniu, keďže hlavné pojednávanie nariadené na 20. september 2017 muselo byť odročené na 13. február 2018 pre neprítomnosť všetkých obžalovaných vrátane sťažovateľa a na hlavné pojednávanie nariadené na 13. február 2018 musel byť sťažovateľ predvedený. V ďalšom období sťažovateľ, naopak, s okresným súdom kooperoval v plnom rozsahu, keď po vyhlásení viny dal súhlas na vykonanie hlavného pojednávania bez jeho prítomnosti. Ústavný súd aj zistil, že sťažovateľ sa v počiatočných štádiách konania pred okresným súdom nachádzal vo väzbe a z tohto dôvodu v pravidelných intervaloch žiadal o prepustenie z väzby, v dôsledku čoho sa hlavné pojednávanie nariadené na 17. september 2015 nekonalo ani v ďalšom posunutom termíne 24. septembra 2015 z dôvodu nedoručenia súdneho spisu z krajského súdu, ktorý v tom čase konal ako súd sťažnostný v súvislosti so žiadosťou sťažovateľa o prepustenie z väzby. Okresný súd nemohol vykonať hlavné pojednávanie ani 5. mája 2015 z dôvodu vypovedania plnej moci obhajcu sťažovateľa [REDAKOVANÉ]. To, ako sa uvedené správanie podpísalo na postupe okresného súdu v napadnutom konaní, bude ústavný súd hodnotiť pri hodnotení postupu okresného súdu v napadnutom konaní.

III.4. Postup okresného súdu v konaní:

23. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

24. Článok 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby sa v konaní postupovalo rýchlo, zároveň však ustanovuje aj všeobecnejšiu zásadu riadneho výkonu spravodlivosti. Medzi týmito požiadavkami je potrebné nájsť spravodlivú rovnováhu (Boddaert proti Belgicku z 22. 9. 1992, sťažnosť č. 12919/87, bod 39).

25. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že svoj prieskum koncentroval len na postup okresného súdu, ako to sám sťažovateľ požadoval v petite podanej ústavnej sťažnosti. Ústavný súd z dôvodu preskúmania postupu okresného súdu rozdelil napadnuté konanie do dvoch častí. Prvá časť predstavuje časový úsek od podania obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Trnava na okresnom súde 17. septembra 2014 do vyhlásenia rozsudku okresného súdu č. k. 4 T 93/2014-1000 z 11. decembra 2018. Druhú časť napadnutého konania tvorí obdobie od 11. decembra 2018 do vyhlásenia druhého rozsudku okresného súdu č. k. 4 T 93/2014- 1464 zo 14. februára 2023.

26. V rámci prvej etapy napadnutého konania ústavný súd konštatuje, že obžaloba Okresnej prokuratúry Trnava bola okresnému súdu doručená 17. septembra 2014 a ten vec začal pojednávať až na hlavnom pojednávaní 18. septembra 2018, čo je časový úsek 4 rokov. V rámci tohto časového úseku ústavný súd identifikoval nečinnosť okresného súdu v napadnutom konaní v trvaní 8 mesiacov, a to od 19. októbra 2016 do 29. júna 2017, a neefektívnu činnosť okresného súdu v trvaní 1 roka, a to v období od 12. októbra 2015 do 19. októbra 2016 počas konania o návrhu spoluobžalovaného na delegáciu veci. Uznesením okresného súdu č. k. 4 T 93/2014-683 z 12. októbra 2015 bolo rozhodnuté o tom, že zákonný sudca nie je vylúčený z rozhodovania veci, pričom krajský súd vrátil súdny spis zaslaný mu na sťažnostné konanie ako predčasne predložený s tým, že vzhľadom na obsah námietky spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ] ide o návrh na delegáciu veci, a preto je potrebné zabezpečiť vyjadrenie všetkých sudcov okresného súdu, po ktorého zabezpečení vrátane vyjadrenia sudcov krajského súdu bol súdny spis postúpený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, z ktorého bol však vrátený ako predčasne predložený z dôvodu nerozhodnutia o zahlásenej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu č. k. 4 T 93/2014-683 z 12. októbra 2015 a ktorý bol napokon opätovne po jeho predložení Najvyšším súdom Slovenskej republiky vrátený ako predložený predčasne z dôvodu postupu podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku. Na druhej strane hlavné pojednávanie nariadené na 5. máj 2015 muselo byť odročené z dôvodu vypovedania plnej moci obhajcu sťažovateľa [REDAKOVANÉ] a hlavné pojednávanie nariadené na 17. september 2015 aj s posunom na 24. september 2015 muselo byť odročené z dôvodu nevrátenia súdneho spisu zo sťažnostného konania v súvislosti so žiadosťou sťažovateľa o prepustenie z väzby. Hlavné pojednávanie nariadené na 16. júl 2015 muselo byť odročené z dôvodu ospravedlnenia sa obhajkyne spoluobžalovaného. Hlavné pojednávania nariadené na 20. september 2017 a 13. február 2018 museli byť odročované pre neprítomnosť obžalovaných vrátane sťažovateľa. Okresný súd vyhlásil svoj rozsudok č. k. 4 T 93/2014-1000 z 11. decembra 2018, ktorým uznal sťažovateľa vinným z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona a prečinu výtržníctva vo forme spolupáchateľstva podľa § 20, § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, za čo mu uložil úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 16 mesiacov.

27. Zhodnotením prvej časti napadnutého konania okresného súdu ústavný súd konštatuje jeho nečinnosť v trvaní 8 mesiacov a neefektívnu činnosť v trvaní 1 roka (12 mesiacov).

28. V rámci hodnotenia druhej časti napadnutého konania okresného súdu je nepochybné, že po prvýkrát bolo vo veci rozhodnuté rozsudkom okresného súdu č. k. 4 T 93/2014 z 11. decembra 2018, ktorý však bol uznesením krajského súdu č. k. 6 To 22/2020-1179 zo 6. októbra 2020 zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia rozsudku okresného súdu č. k. 4 T 93/2014 z 11. decembra 2018 vo vzťahu k sťažovateľovi boli pochybnosti o správnosti skutkových zistení vo vzťahu k výrokom o treste, na ktorých objasnenie treba vykonať ďalšie dôkazy.

29. Konkrétne krajský súd v uznesení č. k. 6 To 22/2020-1179 zo 6. októbra 2020 konštatoval, že „Z obsahu spisového materiálu odvolací súd zistil, že okresný súd vo vzťahu k obžalovanému [REDAKOVANÉ] porušil ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť právo obhajoby a ohľadom obžalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] existujú pochybnosti o správnosti skutkových zistení vo vzťahu k napadnutým výrokom o treste, na ktorých objasnenie treba vykonať ďalšie dôkazy.“

Odvolací súd z lustrácie ZVJS na č. 1. 1107 zistil, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] bol od 23.11.2018 vo výkone trestu odňatia slobody (vo veci Okresného súdu Trnava sp. zn. OT/107/2018), čo je v zmysle § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku dôvod povinnej obhajoby, avšak prvostupňový súd vykonal hlavné pojednávanie dňa 11.12.2018, na ktorom aj rozhodol vo veci napadnutým rozsudkom bez toho, že by mal tento obžalovaný zvoleného resp. ustanoveného obhajcu. Obhajcu mu súd ustanovil až následne dňa 12.3.2019 (č. 1. 1108). Keďže teda prvostupňový súd vykonal predmetné hlavné pojednávanie a zároveň i rozhodol vo veci bez toho, že by obžalovaný mal zvoleného resp. ustanoveného obhajcu, hoci dôvod na povinnú obhajobu existoval, prišlo zo strany prvostupňového súdu k porušeniu ustanovení, ktorými sa má zabezpečiť právo obhajoby a preto bolo potrebné napadnutý rozsudok vo vzťahu k tomuto obžalovanému zrušiť v celom rozsahu.

Odvolací súd zároveň zistil, že existujú pochybnosti o správnosti skutkových zistení vo vzťahu k napadnutým výrokom o treste, na ktorých objasnenie treba vykonať ďalšie dôkazy, nakoľko z lustrácie registra trestov sa javí, že prvostupňový súd si ani nepripojil a následne na hlavnom pojednávaní neoboznámil relevantné spisy týkajúce sa predchádzajúcich odsúdení jednotlivých obžalovaných, ktoré môžu mať vplyv na ukladanie (i prípadne súhrnných) trestov jednotlivým obžalovaným. Navyše z lustrácie registra trestov odvolací súd zistil, že obžalovaným od ostatnej prvostupňovým súdom vykonanej lustrácie v tomto registri, pribudli viaceré.“

30. Odvolacie konanie trvalo od 3. marca 2020, keď bol súdny spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaniach obžalovaných, až do 18. novembra 2020, keď bol súdny spis vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie. V rámci druhej etapy konania ústavný súd konštatuje neefektívnu činnosť okresného súdu v čase od 11. decembra 2018 do 6. októbra 2020, keď krajský súd uznesením č. k. 6 To 22/2020-1179 zo 6. októbra 2020 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 4 T 93/2014 z 11. decembra 2018 a vec vrátil na ďalšie konanie. Dôvodom tohto postupu boli závažné procesné pochybenia okresného súdu pri prejednaní veci tak, ako vyplývajú z bodu 29 tohto nálezu, v dôsledku ktorých hodnotí postup okresného súdu ako neefektívnu činnosť.

31. Ústavný súd konštatuje, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09). Teda zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

32. Po vrátení veci okresnému súdu 18. novembra 2020 tento ostal vo veci naďalej nečinný, a to až do 4. januára 2022, keď bol nariadený termín hlavného pojednávania na 6. september 2022, čo už samo osebe značí ďalší prietah v trvaní 6 mesiacov. Ústavný súd by ako úkon vo veci uznal nariadenie termínu hlavného pojednávania, ale nie s takým veľkým časovým odstupom, v dôsledku čoho okresný súd po tom, ako bol vo veci nečinný 1 rok a 1 mesiac, ostal nečinný naďalej, a to po dobu ďalších 6 mesiacov. Spolu teda bol okresný súd nečinný po vrátení veci

od 18. novembra 2020 do 6. septembra 2022, teda 1 rok a 10 mesiacov. Následne okresný súd vykonal hlavné pojednávanie v termínoch 6. septembra 2022, 28. októbra 2022, 31. januára 2023 a 14. februára 2023, kde po dokazovaní a oznámení predchádzajúcich odsúdení sťažovateľa rozhodol v poradí druhým rozsudkom č. k. 4 T 93/2014-1464 zo 14. februára 2023, ktorým sťažovateľovi uložil úhrnný a súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov a 8 mesiacov.

33. Celkovo tak obdobie nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní predstavuje dobu 2 rokov a 6 mesiacov (od 19. októbra 2016 do 29. júna 2017 a od 18. novembra 2020 do 6. septembra 2022) a obdobie neefektívnej činnosti okresného súdu v napadnutom konaní predstavuje dobu 3 rokov (od 12. októbra 2015 do 19. októbra 2016 a od 11. decembra 2018 do 18. novembra 2020). Celkový prieťah v napadnutom konaní okresného súdu predstavuje dobu 5 rokov a 6 mesiacov. V dôsledku tohto záveru ústavný súd vyslovil, že okresný súd svojím postupom v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

34. V reakcii na vyjadrenie okresného súdu o nedostatočnom personálnom zabezpečení príslušného súdneho oddelenia, v dôsledku čoho okresný súd „*vo veci konal a koná v rámci svojich možností, vykonával a vykonáva úkony s vynaložením úsilia vec rozhodnúť*“, musí ústavný súd okresnému súdu dôrazne pripomenúť, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní (I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03 I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06). Ústavný súd citlivo vníma problém nadmernej zaťaženia všeobecných súdov, avšak zároveň poukazuje na to, že je úlohou zmluvných štátov nastaviť si svoj právny systém takým spôsobom, aby boli súdy schopné zaručiť každému právo rozhodnutie v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory vo veci *Sürmeli proti Nemecku* z 8. 6. 2006, sťažnosť č. 75529/01, bod 129). Chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania (*Probstmeier proti Nemecku* z 1. 7. 1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64). Taktiež opakované zmeny zákonného sudcu, ktoré spomaľujú konanie z dôvodu, že nový sudca sa musí s vecou oboznámiť, štát nezbavujú jeho povinností týkajúcich sa požiadavky primeranej lehoty (*Lechner a Hess proti Rakúsku* z 23. 4. 1987). Opakované prideľovanie predmetnej veci zákonným sudcom na prerokovanie a rozhodnutie teda nemožno považovať za relevantnú procesnú aktivitu všeobecného súdu, pričom táto aktivita je dôsledkom iných, s konaním bezprostredne nesúvisiacich skutočností – napr. personálne zmeny na okresnom súde, práceneschopnosť zákonného sudcu a pod. (II. ÚS 444/2014). V konečnom dôsledku nerešpektovanie požiadavky na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (resp. požiadavky na konanie bez zbytočných prieťahov) sa môže negatívnym spôsobom prejavovať na dôveryhodnosti justície ako takej (*Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku* z 27. 10. 1994, bod 61).

35. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na to, že okresný súd vo veci opätovne rozhodol, a to rozsudkom č. k. 4 T 93/2014-1464 zo 14. februára 2023, ktorým sťažovateľovi uložil úhrnný a súhrnný trest odňatia slobody

vo výmere 2 rokov a 8 mesiacov, neprikázal mu v dôsledku už prijatého záveru, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov.

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

36. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

37. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

38. Sťažovateľ požiadal o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 eur z dôvodu prietáhov okresného súdu v napadnutom konaní.

39. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, tiež Zongorová proti Slovenskej republike z 19. 1. 2010, sťažnosť č. 28923/06 a Ďurech a ďalší proti Slovenskej republike zo 7. 7. 2009, sťažnosť č. 42561/04).

40. Ústavný súd v napadnutom konaní okresného súdu identifikoval celkovú dobu prietáhov na 5 rokov a 6 mesiacov. Vychádzajúc zo svojej judikatúry (IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020), takto zohľadnil svoje zistenia vo vzťahu ku konaniu okresného súdu, ktorý bol sťažovateľom priamo označený za porušovateľa jeho práv, avšak zohľadniac aj sťažovateľom zmienenú okolnosť, že k spáchaniu skutkov jeho osobou došlo už v roku 2014, od čoho sa odvíja následná doba jeho trestného stíhania (aj) v prípravnom konaní. Pri posudzovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zároveň aj z judikatúry ESĽP. Sťažovateľ požadoval priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 eur. Ústavný súd považoval za primerané priznať mu finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 eur (bod 2 výroku nálezu), vo zvyšnej časti jeho návrhu nevyhovet (bod 4 výroku nálezu), prihliadnuc aj na okolnosť, že krátko po podaní ústavnej sťažnosti okresný súd vo veci rozhodol, čím bol primárny účel takej sťažnosti (odstrániť právnu neistotu sťažovateľa) naplnený (zároveň reflektujúc aj okolnosť, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť tesne pred hlavným pojednávaním, na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku – body 1, 32 *in fine* a 35 tohto odôvodnenia).

V.

Trovy

41. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania.

42. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

43. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

44. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2023, a to prevzatie a príprava zastupovania a písomné podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 208,67 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 12,52 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Za 2 úkony právnej služby patrí sťažovateľovi náhrada trov konania vo výške 417,34 eur a dvakrát režijný paušál vo výške 25,04 eur, čo spolu predstavuje sumu 442,38 eur (bod 3 výroku nálezu). Za ďalší úkon právnej služby vykonaný v roku 2023, a to repliku k vyjadreniu okresného súdu, náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že bola rekapituláciou už zistených skutočností a neprispela svojím obsahom k rozhodnutiu vo veci samej (bod 4 výroku nálezu).

45. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

46. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu